

Otázka: Práva dětí v ČR

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): zuzana

Úmluva o právech dítěte je založena na 4 základních principech

- právo na přežití (zaručení, zachování života a uspokojení základních potřeb dítěte)
- právo na rozvoj (harmonický rozvoj dítěte včetně práva na vzdělání, volný čas a na svobodu myšlení a vyznání)
- právo na ochranu (dítě má být chráněno před násilím a před všemi druhy zanedbávání a zneužívání)
- právo na účast (dítě má mít možnost vyjádřit svůj názor ve všech záležitostech které se ho týkají)

definice dítěte = dítě je lidská bytost mladší 18 let, pokud není zákonem dříve stanovena jako zletilá

Průběh vývoje práv dítěte

období infanticidy (Starověk - 3. století po Kristovy) = dítě je bráno jako předmět a jako člověk nemělo žádnou hodnotu

období zanedbávání a nezájmu o dítě (4. - 13. století) = dochází k drobným změnám s nástupem křesťanství

- ze strany církve zájem o děti (např. o sirotky nebo nalezence)
- období ambivalentního přístupu (14. - 17. století) = vliv renesančního myšlení kdy dochází k modernímu chápání dítěte jako lidské bytosti
- J. A. Komenský = významný pedagog a myslitel → jako první přišel s novými zásadními poznatky o dítěti (o péči a výchově)
- období intruze (18. století) = zohledňují se přirozené potřeby dětí a dochází k jejich uspokojování
- osobnosti - J. J. Rousseau, Pestalozzi
- období socializační (19. století - 1. polovina 20. století) = společnost usiluje o hlubší poznání života i vývoje dítěte
- společnost projevuje zájem o opuštěné, odložené a postižené děti a dokonce i organizace se snažily o omezení dětské práce
- období podpory a pomoci dítěti (od poloviny 20. století - do současnosti) = s rozvojem společnosti ve 20. století zejména po 1. světové válce vyvstává potřeba formulovat a uplatňovat práva dětí

Práva dětí v ČR

- v roce 2003 Výbor pro práva dětí při OSN zveřejnil své závěry a doporučení týkající se dodržování Úmluvy o právech dítěte v ČR
- pozitivní aspekty plnění práva dětí = všechny přijaté zákony ČR jsou v souladu s Úmluvou o právech dítěte, dále kladně ohodnotila odborné kurzy o Úmluvě pro učitele, soudce a další profese které pracují s dětmi, zřízení krizové linky bezpečí, vysoká úroveň zdravotní a výchovné péče o děti v ČR
- nedostatky a problémy = časté odebírání dětí z rodin a jejich umísťování do dětských domovů, nedostatečná pozornost věnovaná problémům týrání, zanedbávání, sexuálnímu zneužívání, špatný stav dětské kriminality a problémy s tím související (např. alkoholismus a toxikomanie u dětí)

Organizace v ČR zabývající se dětskými právy:

Nadace naše dítě
Liga lidských práv
Český výbor pro UNICEF
Združení linka bezpečí dětí a mládeže

Sociálně právní ochrana dětí

právní úprava :

úmluva o právech dítěte + další mezinárodní úmluvy

zákon č. 359/1996 Sb. - zákon o sociálně právní ochraně dětí

instrukce (nařízení) ministerstva práce a sociálních věcí

OSPOD se týká:

- ochrana práv dítěte na příznivý vývoj a řádnou výchovu
- ochrana oprávněných zájmů dítěte včetně ochrany jeho jmění
- působení směřující k obnovení narušených funkcí rodiny

orgány OSPOD:

- úřad obce s rozšířenou působností = má nejvíce kompetencí (např. vede evidenci ohrožených dětí, vykonává opatrovnictví, podílí se na zařizování náhradní rodinné péče atd.)
- krajské úřady = mají větší část kompetencí při rozhodování o náhradní rodinné péči a dále vytvářejí metodiku pro obecní úřady
- obecní úřady = vyhledávají a sledují rizikové děti a rodiny
- ministerstvo práce a sociálních věcí = připravuje právní předpisy a metodiky v oblasti OSPOD
- úřad pro mezinárodní ochranu dětí = sídlí v Brně, zprostředkovává mezinárodní adopci dětí, hájí zájmy českých dětí ve vztahu k cizině

další subjekty poskytující OSPOD:

komise pro OSPOD = jsou zřizovány na obcích s rozšířenou působností (např. rozhodují o preventivních programech nebo o pořádání dětských letních táborů pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí)

pověřené osoby od ministerstva práce a sociálních věcí (Fond ohrožených dětí, Klokánek, Dům tří přání)

okruhy dětí kterým je určena OSPOD:

- všechny děti na území České republiky
- týká se to i nelegálních cizinců
- zaměření na rizikové skupiny dětí (např. děti, které nemají rodiče, týrané děti, děti které páchají trestnou činností, děti v ústavní péči nebo děti které jsou v náhradní rodinné péči)

zásady OSPOD:

každé dítě má právo požádat o pomoc orgán OSPOD

každý občan má právo upozornit orgán OSPOD

činnost OSPOD:

prevence = prevenci provádějí obce s rozšířenou působností

do prevence patří = přednášky, depistáž -vyhledávání v terénu, poradenství a sledování rizikových rodin

ukládání výchovných opatření = obecní úřad a OSPOD mohou rodičům i bez souhlasu soudu uložit následující opatření:

- a)** dohled = neustálé sledování rodiny, které provádí OSPOD ve spolupráci např. s policií, lékaři
- b)** napomenutí = varování pro rodinu že v případě pokračování nežádoucího chování bude následovat sankce
- c)** omezení = zákaz navštěvovat určitá místa (např. diskotéky, restaurace)

návrhy na opatření soudu = OSPOD může podat návrh soudu na tato opatření :

- a)** výchovná opatření uložená soudem = má to větší váhu
 - b)** zásahy do rodičovské zodpovědnosti = může dojít k pozastavení, omezení nebo odebrání rodičovské zodpovědnosti
 - c)** návrh na předběžné opatření = navrhuje se v případě, že dítě se ocitlo bez péče nebo je vážně ohroženo na zdraví nebo životě a soud musí do 24 hodin rozhodnout kam bude dítě umístěno
 - d)** nařízení, prodloužení či zrušení ústavní nebo ochranné výchovy
- činnost na ochranu dětí = opatrovnictví a poručnictví (jedná se o právní zastupování dítěte např při rozvodu či dědictví)

sledování výkonu opatření soudu pro mládež = týká se výchovných opatření (viz. dohled, napomenutí či omezení), kdy sociální pracovník pravidelně informuje soud zda výchovné opatření plní svůj účel

odborné poradenství budoucím pěstounům a osvojitelům = OSPOD přijímá žádosti o osvojení či pěstounskou péči, provádí sociální šetření, hovoří se žadateli a testuje je

vedení dokumentace - je to velmi důležité a skládá se:

a) základní dokumentace = jmená kartotéka a rejstřík ochrany mládeže

OM 33/2004

b) pomocná dokumentace = evidence dětí s nařízenou ústavní výchovou nebo ochrannou výchovou, evidence dětí v pěstounské péči, děti se stanoveným dohledem, evidence žadatelů o osvojení apod.

Práva a povinnosti dospělých klientů

- na soukromý a bezpečné prostředí
- na ochranu osobních a citlivých údajů
- odmítnout nabízenou službu
- vyjádřit své přání, potřeby, názory, postoje a připomínky
- na anonymitu
- na využívání služeb bez ohledu na pohlaví, rasu, barvu pleti, jazyk, víru a náboženství, sexuální orientaci
- vyjadřovat se na kvalitu sociálních služeb a podávat stížnosti
- vybrat si klíčového pracovníka

povinnosti klientů:

- dodržovat obecně závazné právní předpisy (např. bezpečností, hygienické a technické)
- vyhnout se agresivnímu chování
- nebýt pod momentálním vlivem návykové látky
- klienta nevést rozhovor o plánované či aktuálně páchané trestné činnosti

Řízení o dávkách

- zahájení řízení:

z podnětu účastníka tzn. na základě písemné žádosti žadatele o dávku podané příslušnému úřadu, na úřadě práce ČR nebo krajské pobočky a kontaktních pracovištích na předepsaném tiskopise MPSV

z úřední povinnosti tzn. správní orgán zahájí řízení sám (u osob, které nejsou schopny jednat samostatně a nemají svého opatrovníka

náležitosti žádosti:

- identifikační údaje (jméno, datum narození)
- jakým způsobem vyplacena (složenkou, bankovním převodem)
- další doklady a potvrzení podle konkrétní situace a typu dávky (potvrzení o výši příjmu,